

3 augustus 2025, dienst van Schrift en Tafel

Schriftlezing: Lucas 12: 13-21.

Gemeente van Christus, '*mijn schuren*', '*mijn graan*', '*mijn goederen*'. Dit bezittelijk voornaamwoord vormt vanochtend de kern van wat er misgaat in de lezing van vanochtend, En misschien wel in de mensheid als geheel. *Mijn*, het woord is diep met de mensheid verbonden; het is vaak een van de eerste woorden die kinderen leren zeggen en het speelt ook een belangrijke rol in de ontwikkeling van kinderen, want je bezit heeft van kinds af aan met je identiteit te maken. Maar Jezus zet hier vanochtend een ander perspectief tegenover; van belang zijn niet je rijkdom aan bezittingen, maar dat je rijk bent bij God.

Laten we bij het begin beginnen en proberen te ontdekken wat dat dan precies betekent, dat 'rijk zijn bij God'. De tekst begint met een familieconflict waar iemand Jezus bij wil betrekken; 'Meester, zeg tegen mijn broer dat hij de erfenis met mij moet delen.' Maar Jezus laat zich niet meeslepen in het mijnenveld van een familieruzie over geld. Wat Hij wel doet, is het vertellen van een gelijkenis die de hebzucht van deze man ontmaskert en ondermijnt. De crux van deze gelijkenis verklapt Jezus meteen aan het begin: 'hoed je voor iedere vorm van hebzucht, want ook al heeft de mens nog zoveel, zijn leven bezit hij niet.' Vervolgens vertelt Jezus over een man die reeds al zeer welvarend was en onverwacht een zeer overvloedige oogst kon binnenhalen. Voor deze grote oogst had hij geen plek dus hij besluit grotere schuren te bouwen, waarna hij voor vele jaren zijn schaaapjes op het droge zou hebben en van het goede leven zou kunnen genieten. Dat was echter buiten de kwetsbaarheid van het leven gerekend en een plotselinge dood doorkruist zijn voornemen. Het kan voor mensen de bittere realiteit van het leven zijn: je denkt dat je tijd hebt, en je plant voor jezelf een tijd van rust genieten maar het leven valt niet te plannen; ineens blijkt de tijd je in te halen, ook al sta je nog midden in het leven. Tussen de regels door zegt Jezus hier al iets over wat rijk zijn bij God betekent. Het leven is niet je eigen project, het is je gegeven. Je ontleent je identiteit ook niet aan je bezit, of aan je carrière, maar aan wie je bent in God, in Gods ogen. Rijk zijn bij God is niet in geld uit te drukken. Het is je bij God geborgen weten, hoe je leven er ook aan toe is.

Een ander aspect van rijk zijn bij God betekent, klinkt door in de vraag die God rechtstreeks aan de man stelt: 'Dwaas, nog deze nacht zal je leven van je worden teruggevorderd, voor wie zijn dan de schatten die je hebt opgeslagen?' Op die vraag is maar 1 antwoord mogelijk; die schatten zijn van anderen, van andere mensen, van de 'naasten' van de man. De vraag ontmaskert deze man, want het woord 'naaste' of de 'ander' lijkt niet in zijn woordenboek voor te komen. Hij spreekt zoals gezegd consequent over '*mijn schuren*', '*mijn graan*', '*mijn goederen*'. Dat wat de ander nodig heeft, ontbreekt volledig in zijn woorden.

Wat betekent dat nu, 'rijk zijn bij God.' De woorden van Jezus leren ons dat het in ieder geval het tegenovergestelde is van schatten voor jezelf verzamelen. De gelijkenis van Jezus leert ons daarmee dat 'rijk zijn bij God' ermee te maken heeft dat de ander in beeld komt in ons spreken en handelen. Dat het niet gaat om wat van mij is, maar wat van de ander is, of van ons samen is. Die ander komt ook in beeld bij de samenvatting die Jezus in Lucas 10 van de Wet van God geeft. Jezus die Wet samen door de liefde tot God met de liefde voor de naaste te verbinden: 'Heb de Heer uw God lief, en Uw naaste als uzelf.'¹ Kortom: Rijk zijn bij God betekent dat je de

¹ Lucas 10: 27.

ander in het vizier hebt, dat je iets van je rijkdom deelt met anderen, in geld, bezit of tijd en aandacht. Dat je in je keuzes ook het goede voor de ander zoekt, of die in ieder geval meeweegt. Dat je met andere woorden je rijkdom niet ten koste laat gaan van anderen, of dat je dat in ieder geval zoveel mogelijk probeert te voorkomen. Eigenlijk zegt Jezus: Wat bepaalt nu de kwaliteit van je leven? Dat is niet je geld en bezit, zo zegt Jezus, maar de manier waarop je daarmee en met de ander omgaat. Deel genereus met de ander van wat je hebt; van je geld en bezit, je talenten, je tijd en aandacht. Want wat je deelt, wordt meer en wat je geeft, zul je terug ontvangen. Dan ben je rijk bij God.

We zingen nu met elkaar het lied 'God, die leven hebt gegeven.' In dit lied staat de tekst:

'Niet voor schuren,
die niet duren,
gaf Gij vruchtbaarheid,
maar opdat op aarde,
in uw goede gaarde,
niemand honger lijdt...'²

Die woorden kunnen veel oproepen, want we zingen dit lied in een tijd dat er op twee plekken in de wereld een intense hongersnood heerst, in beide gevallen door de mens veroorzaakt; in Gaza en in Sudan. In die context delen wij zo meteen brood met elkaar; maar het Avondmaal is bij uitstek een maaltijd waarin de *ander* in beeld komt. Met de woorden van het avondmaalslied dat we zo meteen gaan zingen, dat lied dat zo nauw met de geschiedenis van deze kerk verbonden is:

'Als wij weer het brood gaan breken
dat Gij, Heer, ons geeft:
leer ons dan met hem te delen
die geen deel aan leven heeft.'³

Hier oefenen we ons wat rijk zijn bij God betekent; wat zoals we zagen onder meer betekent dat je de ander in het vizier hebt, de ander die tekort komt, die lijdt door toedoen van mensen. Ik zag in de nadagen van mijn vakanties een mailwisseling voorbij komen van gemeenteleden die het leed van de inwoners van Gaza niet meer aan kunnen zien, die met respect voor de geschiedenis en aandacht de complexiteit van de situatie een rode lijn willen trekken en dat op een bepaalde manier ook zichtbaar willen maken. Om een grens te trekken waar mensen, waar ook ter wereld, moedwillig uitgehongerd worden, waar mensen, maar niet in de laatste plaats kinderen, voor hun leven getekend worden, als ze het al overleven. Zo kunnen wij zo meteen brood en wijn met elkaar delen, allereerst omdat hier aan deze tafel zichtbaar wordt wat het betekent om rijk te zijn bij God. Want aan deze tafel ontvangen wij brood en wijn als tekenen dat onze identiteit ten diepste niet bepaald wordt door wat wij doen of wie wij zijn, maar door wie wij in Gods ogen zijn; door wie wij in Christus zijn, die Zijn weg ging met het oog op ons, uit liefde. Opdat wij mogen weten dat we in leven en sterven en hoe ons leven er ook aan toe is, ons geborgen mogen weten bij God. Maar van deze tafel gaat ook een appèl uit

² Lied 718: 2 uit het Liedboek (2013).

³ Lied 387: 1 uit het Liedboek (2013).

om op te staan waar mensen in de knel komen, waar de naaste in de verdrukking komt, om onrecht aan de kaak te stellen en in actie te komen waar grenzen overschreden worden. Zo komen hier aan deze tafel niet alleen wijzelf, maar ook de ander in het licht te staan. Amen.